

ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อการประมงพื้นบ้าน พ.ศ.
(นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อการประมงพื้นบ้าน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อการประมงพื้นบ้าน

เหตุผล

เนื่องจากประเทศไทยมีผลผลิตสัตว์น้ำที่ได้มาจากการประมงพื้นบ้านรองลงมาจาก การทำประมงพาณิชย์ แต่ในปัจจุบัน ปรากฏปัญหาการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำจากการประมงพื้นบ้านเนื่องจาก การครอบครองพื้นที่สำหรับการประมงพื้นบ้านยังไม่เป็นระบบ อีกทั้ง ชาวประมงยังขาดการจัดการที่ดีและ ไม่มีมาตรฐาน ส่งผลให้ผลผลิตสัตว์น้ำที่ได้จากการประมงพื้นบ้านไม่มีคุณภาพและยังก่อให้เกิดปัญหา ต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การกำหนดพื้นที่สำหรับการประมงพื้นบ้านในพื้นที่ที่มีศักยภาพและจัดสรร สิทธิครอบครองพื้นที่ให้ประชาชนทำการประมงพื้นบ้านอย่างเป็นระบบ ผ่านการควบคุมคุณภาพการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำโดยหน่วยงานราชการ จะสามารถช่วยให้การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และเป็น การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดมาจากการทำประมงพื้นบ้าน อีกทั้ง การพัฒนาฐานข้อมูลการครอบครองพื้นที่ ทำการประมงพื้นบ้านให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย ย่อมส่งผลให้การทำประมงพื้นบ้านมีระบบและมี มาตรฐานมากยิ่งขึ้น เมื่อการทำประมงพื้นบ้านมีมาตรฐานและมีการครอบครองพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้าน อย่างเป็นระบบ ผู้มีสิทธิครอบครองจะสามารถนำหนังสือรับรองสิทธิการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สำหรับการ ประมงพื้นบ้านไปใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันการกู้เงินหรือขอสนับสนุนเงินทุนช่วยเหลือจากสถาบันการเงิน เพื่อให้สถานภาพทางการเงินเกิดความคล่องตัว และสามารถประกอบอาชีพและดำรงชีพตามสมควรได้ต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อการประมงพื้นบ้าน
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อการประมงพื้นบ้าน

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อการประมงพื้นบ้าน
พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ประมงพื้นบ้าน” หมายความว่า การทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่งเพื่อการยังชีพที่ใช้
เรือประมงที่มีขนาดต่ำกว่าห้าตันกรอส และมีคุณลักษณะอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทั้งนี้ คุณลักษณะอื่น
ที่กำหนดอย่างน้อยจะต้องประกอบด้วย ขนาดแรงม้า และชนิดของเครื่องยนต์ จำนวนลูกเรือ ชนิด ขนาด และ
จำนวนเครื่องมือด้วย

“พื้นที่ทำการประมงพื้นบ้าน” หมายความว่า พื้นที่ชายฝั่งทะเลซึ่งเป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มี
ศักยภาพในการทำประมงเพื่อการผลิตสัตว์น้ำตามที่กรมประมงกำหนด

“ผู้มีสิทธิ” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามที่กรมประมงได้
กำหนดพื้นที่สำหรับการประมงพื้นบ้านและได้รับหนังสือรับรองสิทธิที่กรมประมงออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้

“หนังสือรับรองสิทธิ” หมายความว่า หนังสือสำคัญแสดงสิทธิการทำการประมงพื้นบ้านตามที่
กรมประมงได้กำหนดพื้นที่สำหรับการประมงพื้นบ้านและออกให้โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า สถาบันการเงินที่ประกอบกิจการธนาคารภายใต้การกำกับดูแล
ของธนาคารแห่งประเทศไทย

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และ
พนักงานอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมประมง

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้กรมประมงทำการสำรวจพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตสัตว์น้ำ เพื่อกำหนดพื้นที่
สำหรับการทำการประมงพื้นบ้าน โดยมีให้มีผลกระทบเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ
ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด

มาตรา ๕ ผู้มีสิทธิเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านจะต้องเป็นชาวประมงท้องถิ่นในพื้นที่ซึ่งอยู่ในเขตสำรวจของกรมประมง ชุมชนท้องถิ่น สหกรณ์ หรือวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าใช้ประโยชน์ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด

มาตรา ๖ ให้กรมประมงจัดทำหนังสือรับรองสิทธิการเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านให้กับผู้มีสิทธิ โดยต้องมีเงื่อนไขการตรวจสอบคุณภาพสัตว์น้ำและสภาพแวดล้อมทุกหนึ่งปี และจัดทำฐานข้อมูลการครอบครองพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด

หากผู้มีสิทธิได้รับจัดสรรพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง ให้กรมประมงเพิกถอนสิทธิการใช้พื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านของผู้มีสิทธิดังกล่าว

มาตรา ๗ สิทธิการเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านไม่อาจโอนให้แก่กันได้ เว้นแต่เป็นการโอนโดยทางมรดก หรือทายาทโดยธรรม

หากผู้มีสิทธิไม่ประสงค์ที่จะใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านอีกต่อไป ให้แจ้งกรมประมงเพื่อทำการยกเลิกหนังสือรับรองสิทธิและคืนพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านให้แก่กรมประมง

กรณีที่ชุมชนท้องถิ่น สหกรณ์ หรือวิสาหกิจชุมชน เลิกกิจการ ให้แจ้งกรมประมงเพื่อทำการยกเลิกหนังสือรับรองสิทธิและคืนพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านให้แก่กรมประมง

มาตรา ๘ ผู้มีสิทธิสามารถนำหนังสือรับรองสิทธิไปใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันการกู้เงินหรือขอสนับสนุนเงินทุนช่วยเหลือจากสถาบันการเงิน

ให้กรมประมง สถาบันการเงิน และองค์การสะพานปลา ร่วมประเมินมูลค่าของหนังสือรับรองสิทธิ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด

หากผู้มีสิทธิไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดหรือไม่อาจปฏิบัติตามเงื่อนไขในการขอสนับสนุนเงินทุนช่วยเหลือจากสถาบันการเงิน ให้สถาบันการเงินยึดหนังสือรับรองสิทธิพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านและประเมินราคาสัตว์น้ำที่มีอยู่เพื่อหักชำระหนี้ และแจ้งไปยังกรมประมงเพื่อพิจารณาเพิกถอนสิทธิการใช้พื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านของผู้มีสิทธิดังกล่าวต่อไป

มาตรา ๙ ผู้มีสิทธิซึ่งถูกกรมประมงเพิกถอนสิทธิการใช้พื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านเนื่องจากไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด มีสิทธิอุทธรณ์ต่ออธิบดีได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ถูกเพิกถอนสิทธิ คำวินิจฉัยคดีให้ถือเป็นที่สุด

ผู้มีสิทธิซึ่งถูกสถาบันการเงินยึดหนังสือรับรองสิทธิเนื่องจากไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ไม่มีสิทธิเข้ารับคัดเลือกเพื่อครอบครองพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านภายในกำหนดเวลาห้าปีนับแต่ถูกยึดหนังสือรับรองสิทธิ

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อการประมงพื้นบ้าน
พ.ศ.

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

เนื่องจากประเทศไทยมีผลผลิตสัตว์น้ำที่ได้มาจากการประมงพื้นบ้านรองลงมาจากการทำประมงพาณิชย์ แต่ในปัจจุบัน ปรากฏปัญหาการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำจากการประมงพื้นบ้านเนื่องจากการครอบครองพื้นที่สำหรับการประมงพื้นบ้านยังไม่เป็นระบบ อีกทั้ง ชาวประมงยังขาดการจัดการที่ดีและไม่มีมาตรฐาน ส่งผลให้ผลผลิตสัตว์น้ำที่ได้จากการประมงพื้นบ้านไม่มีคุณภาพและยังก่อให้เกิดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การกำหนดพื้นที่สำหรับการประมงพื้นบ้านในพื้นที่ที่มีศักยภาพและจัดสรรสิทธิครอบครองพื้นที่ให้ประชาชนทำการประมงพื้นบ้านอย่างเป็นระบบ ผ่านการควบคุมคุณภาพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยหน่วยงานราชการ จะสามารถช่วยให้การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำมีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และเป็นการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดมาจากการทำประมงพื้นบ้าน อีกทั้ง การพัฒนาฐานข้อมูลการครอบครองพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย ย่อมส่งผลให้การทำประมงพื้นบ้านมีระบบและมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น เมื่อการทำประมงพื้นบ้านมีมาตรฐานและมีการครอบครองพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านอย่างเป็นระบบ ผู้มีสิทธิครอบครองควรสามารถนำหนังสือรับรองสิทธิการใช้ประโยชน์ในพื้นที่สำหรับการประมงพื้นบ้านไปใช้เป็นหลักทรัพย์สินค้ำประกันการกู้เงินหรือขอสนับสนุนเงินทุนช่วยเหลือจากสถาบันการเงินเพื่อให้สถานภาพทางการเงินเกิดความคล่องตัว และสามารถประกอบอาชีพและดำรงชีพตามสมควรได้ต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดบทนิยามต่างๆ เกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อการทำประมงพื้นบ้าน (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้กรมประมงดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่สำหรับการประมงพื้นบ้าน (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้าน (ร่างมาตรา ๕)

๒.๔ กำหนดให้กรมประมงจัดทำหนังสือรับรองสิทธิการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านให้กับผู้มีสิทธิและจัดทำฐานข้อมูลการครอบครองพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้าน ตลอดจนกำหนดให้กรมประมงเพิกถอนสิทธิการใช้พื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านกรณีผู้มีสิทธิไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (ร่างมาตรา ๖)

๒.๕ สิทธิการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านไม่อาจโอนให้แก่กันได้ เว้นแต่เป็นการโอนโดยทางมรดกหรือทายาทโดยธรรม และกำหนดแนวทางดำเนินการกรณีผู้มีสิทธิไม่ประสงค์ที่จะใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านอีกต่อไปหรือกรณีชุมชนท้องถิ่น สหกรณ์ หรือวิสาหกิจชุมชน มีการเลิกกิจการ (ร่างมาตรา ๗)

๒.๖ กำหนดหลักเกณฑ์การนำหนังสือรับรองสิทธิไปใช้เป็นหลักทรัพย์สินค้ำประกันการกู้เงินหรือขอสนับสนุนเงินทุนช่วยเหลือจากสถาบันการเงิน (ร่างมาตรา ๘)

๒.๗ กำหนดแนวทางดำเนินการกรณีผู้มีสิทธิถูกกรมประมงเพิกถอนสิทธิการใช้พื้นที่ทำการประมงพื้นบ้านและกรณีผู้มีสิทธิถูกสถาบันการเงินยึดหนังสือรับรองสิทธิ (ร่างมาตรา ๙)

๒.๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการ (ร่างมาตรา ๑๐)